

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/32/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2113226274
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2113226274.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: W. S., nar. XX.XX.XXXX, S. S., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Hlohovec, dieťa rodičov - otca: M. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XX, zastúpený advokátom: JUDr. Miloš Chrenko, Hlavná 25, Trnava, matky: V. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. R. XXX, zastúpenej advokátom: JUDr. Peter Peružek, Radlinského 1, Hlohovec, o zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 6. marca 2014, č.k. 16P/3/2014-47, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa r u š í a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zmenil rozsudok Okresného súdu Piešťany zo dňa 30.01.2012, č.k. 13P/6/2011-100 v časti výživného tak, že vyživovacia povinnosť otca na maloletú W. sa zvyšuje zo sumy 150,- Eur mesačne na sumu 170,- Eur mesačne, s účinnosťou od 06.03.2014. Návrh na zvýšenie výživného voči maloletej S. súd zamietol. O trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil s použitím ust. § 62 ods. 1 a nasl., § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine a vecne tým, že u maloletej W. od poslednej úpravy výživného čiastočne vzrástli potreby maloletej v súvislosti s jej vekom a návštevou školy. Náklady mal. W. sa však nezvýšili zásadným spôsobom - cestovné asi o 10,- Eur mesačne. Školské náklady - ZRPŠ, učebnice a podobne sú obdobné ako na základnej škole, čiastočne zvýšené náklady sú dané potrebou oblečenia, jedná sa o jednorazové zakúpenie v hodnote 30,- Eur. Zvýšenie poistky nie je výrazné a ani u ďalších nákladov nemožno hovoriť o zásadnej a výraznej zmene od poslednej úpravy výživného. Takisto náklady na oblečenie maloletých detí zásadne nie sú dôvodom zvýšenia výživného, a to i s prihliadnutím na skutočnosť, že od poslednej úpravy uplynulo pomerne krátke časové obdobie, pričom na strane otca nedošlo k podstatnej zmene pomerov - v rovnakom rozsahu došlo k zvýšeniu príjmu i na strane matky. U maloletej W. navyše osobná starostlivosť už vzhľadom na jej vek nie je taká výrazná. Ani jeden z rodičov neznáša náklady na domácnosť výlučne sám, podieľajú sa na týchto nákladoch so spolužijúcimi osobami. Na strane maloletej S. nebola podstatná zmena pomerov žiadna okrem nepatrného zvýšenia poistného. Obaja rodičia sú v zmysle zákona povinní počínať si tak, aby maloleté dieťa dosahovalo rovnakú životnú úroveň ako samotní rodičia. Od poslednej úpravy výživného nedošlo k takej podstatnej a výraznej zmene pomerov či už na strane oprávnených alebo povinných osôb, ktoré by odôvodňovali v celom rozsahu návrh matky. Za daného stavu mal súd za to, že je potrebné výživné primerane zvýšiť na maloletú W., i keď nie je možné návrhu vyhovieť v celom rozsahu, pretože nebolo zistené, že by od poslednej úpravy výživného vzrástli potreby maloletej vo väčšom rozsahu do takej miery, aby výživné bolo zvýšené v zmysle návrhu. Na strane maloletej S. neboli zistené žiadne zásadné zmeny pomerov, ktoré by zvýšenie odôvodňovali, do školy nastúpi až v septembri tohto roka, ku dňu rozhodovania však tieto náklady nevznikli.

Proti tomuto rozsudku v časti zvýšenia výživného na mal. W. podal odvolanie otec maloletých s tým, že rozsudok v tejto časti navrhuje zrušiť a vrátiť súdu prvého stupňa, eventuálne ho zmeniť a návrh zamietnuť. Odvolateľ poukázal na to, že súd prvého stupňa nesprávne uviedol, že k poslednej úprave výživného došlo rozsudkom Okresného súdu Piešťany zo dňa 30.01.2012, č.k. 13P/6/2011-100, kedy bolo určené výživné na mal. W. vo výške 150,- Eur a na mal. S. vo výške 100,- Eur. Posledná úprava výživného sa totiž uskutočnila rozsudkom Krajského súdu v Trnave, č.k. 10Co/96/2012-122 zo dňa 02.10.2012, ktorým bolo určené výživné na mal. W. vo výške 130,- Eur. Prvostupňový súd teda vychádzal z nesprávneho skutkového zistenia, čo sa premietlo aj do výroku napadnutého rozsudku, ktorý je zmätočný aj do odôvodnenia, z ktorého nie je zrejmé, či mal súd úmysel zvýšiť výživné o 20,- Eur zo sumy 150,- Eur alebo zo sumy 130,- Eur. Bez ohľadu na túto zmätočnosť podľa odvolateľa nebol dôvod na zvýšenie výživného ani vo vzťahu k mal. W., keď matka podala návrh na zvýšenie necelý rok po poslednej úprave výživného, žiadna podstatná zmena pomerov nenastala, samotný súd skonštatoval, že nedošlo k podstatnej zmene, preto nebola splnená zákonná podmienka na zmenu doterajšieho rozsudku. Poukázal tiež na to, že výdavky maloletej zostali v prevažnej miere v pozícii tvrdených, no listinnými či inými dôkazmi nedoložených vyjadrení matky.

Kolízny opatrovník a matka maloletých detí odvolanie nepodali. K doručenému odvolaniu otca podal písomné vyjadrenie kolízny opatrovník, ktorý zotrval na svojich doterajších vyjadreniach.

Matka sa k doručenému odvolaniu otca písomne vyjadrila prostredníctvom právneho zástupcu, poukázala na to, že pri písomnom vyhotovení rozsudku došlo len k chybe v písaní, keď súd rozhodol o zvýšení výživného zo sumy 150,- Eur, pričom išlo o zvýšenie zo sumy 130,- Eur. Matka síce nepodala odvolanie proti rozsudku, vzhľadom však na to, že toto konanie možno začať aj bez návrhu, žiada, aby odvolací súd zvýšil výživné aj na mal. S. zo sumy 80,- Eur na 100,- Eur mesačne. Odvolanie otca považuje za absolútne irelevantné, došlo k zvýšeniu jeho príjmu.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozhodnutie týkajúce sa zvýšenia výživného bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a) v spojení v § 81 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky ani pre potvrdenie ani pre zmenu rozsudku, v dôsledku čoho je potrebné rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V zmysle súdom prvého stupňa aplikovaného ustanovenia § 78 Zákona o rodine i v spojení s ustanovením § 163 ods. 1 O.s.p., dohody i súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a trvanie dávok, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotno-právnu podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti pritom súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

V zmysle ust. § 76 ods. 1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základné nároky dieťaťa, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností žiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného (ako sú napr. liečebné náklady). Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane dieťaťa je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať mu výživné a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa nesprávne skonštatoval, že v danom prípade k poslednej úprave výživného došlo rozsudkom OS Piešťany zo dňa 30.01.2012, č.k. 13P/6/2011-100, keď výška výživného bola určená sumou 150,- Eur mesačne na mal. W. a sumou 100,- Eur na mal. S., pričom matka dosahovala príjem 320,- Eur mesačne, otec mal príjem 720,- Eur mesačne. Je preto potrebné dať za pravdu odvolateľovi, ktorý poukázal na nesprávnosť a zmatečnosť napadnutého rozsudku.

K poslednej úprave výživného k maloletým deťom totiž došlo rozsudkom Krajského súdu v Trnave, č.k. 10Co/96/2012-122 zo dňa 02.10.2012 (matka mal. tento rozsudok priložila ako prílohu k návrhu na zvýšenie výživného), ktorý zmenil rozsudok Okresného súdu Piešťany, č.k. 7C/113/2011-65 zo dňa 03.04.2012, ktorým súd rozhodoval o rozvode manželstva účastníkov a o úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode. Pri poslednej úprave výživného odvolací súd vychádzal z príjmu otca vo výške 846,74 Eur, vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe, podľa ktorej výživné na maloleté deti by nemalo presiahnuť 25% príjmu povinného rodiča, určil výživné na mal. W. vo výške 130,- Eur a na mal. S. vo výške 80,- Eur.

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že v súčasnej dobe matka dosahuje príjem 692,- Eur mesačne, otec 874,- Eur mesačne.

Z obsahu spisu je zrejmé, že prvostupňový súd nevykonal dostatočné dokazovanie a dokazovanie, ktoré aj vykonal, dostatočne nevyhodnotil, a teda dostatočne nezistil pomery na strane oboch rodičov maloletých, ako aj na strane samotných maloletých. Súd nezisťoval komplexné majetkové a zárobkové pomery matky a ani otca maloletých, súd sa bližšie nezaoberal ich životným štandardom, nezisťoval príjmy osôb, s ktorými žijú v spoločnej domácnosti. Podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že výživné

rodiča na všetky jeho deti by malo byť určené v rozsahu približne 25% z jeho príjmu, čo súd prvého stupňa pri určení výšky výživného nezohľadnil.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania. Stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia v zmysle citovaného § 157 ods. 2 O.s.p., pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné zásadné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP, porovnaj napr. rozsudok *Garciaruiz v Španielsko* z 21.01.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (*Georiadis c. Grécko* z 29.05.1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19.02.1998). Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpovede na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku prvostupňového súdu s vyššie citovaným zákonným ustanovením a jeho uvedeným výkladom je zrejmé, že prvostupňový súd sa ním dôsledne neriadil. Z odôvodnenia rozsudku totiž nie je možné zistiť vyššie uvedené pre rozhodnutie súdu relevantné skutočnosti, v dôsledku čoho je odôvodnenie rozsudku nielen neúplným, ale i nezrozumiteľným, čo zároveň bráni odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok riadne preskúmať. V odôvodnení preskúmaného rozsudku absentuje dostatočná a presvedčivá argumentácia prvostupňového súdu, na základe akých dôkazov a na základe akých myšlienkových úvah pri aplikácii ktorých konkrétnych ustanovení Zákona o rodine dospel k záveru, že je dôvodné zvýšiť výživné na mal. W. na 170,- Eur mesačne, keď súd predtým sám skonštatoval, že ani u nej nedošlo k žiadnej podstatnej zmene pomerov.

V dôsledku vyššie uvedeného, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., keďže takýmto postupom súdu sa odňala účastníkovi možnosť konať pred súdom, zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinnosťou prvostupňového súdu bude opätovne vyhodnotiť všetky okolnosti daného prípadu, posúdiť zmenu pomerov oproti ostatnej úprave výživného rozsudkom Krajského súdu v Trnave, č.k. 10Co/96/2012-122 zo dňa 02.10.2012, doplniť dokazovanie so zameraním na zistenie pomerov na strane matky, otca i maloletých detí, výsledky vykonaného dokazovania bude potrebné vyhodnotiť jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach, vysporiadať sa so všetkými relevantnými argumentmi

účastníkov konania a vo veci opätovne rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd aj o trovách konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.